

використання механізму примусового виконання. Законімірним є намагання будь якої держави побудувати систему, яка дозволить контролювати акти, які тим чи іншим чином регулюють правопорядок. Визначаючим фактором для встановлення такого контролю є відношення держави до арбітражу, як до альтернативного способу вирішення спорів. Доречно навести позицію Р.В. Зайцева про те, що визнання та приведення до виконання іноземних судових постанов у більшості випадків не тільки не посягає на державний суверенітет, а й нерозривно пов'язане з виконанням державою власних функцій, до яких традиційно відносять соціальну функцію, охорону правопорядку, охорону різних форм власності та інші. Визнання та приведення до виконання іноземних судових постанов на власній території державою, фактично, є виконання останньою власних функцій щодо охорони прав та свобод людини [1, с. 11]. Наведена вище думка розповсюджується і на рішення міжнародних комерційних арбітражів.

У сьогоднішньому світі жодна держава не може собі дозволити відноситись до арбітражу негативно, заперечуючи його як спосіб вирішення спорів. В цьому випадку суб'єкти господарювання будять вимушені погодитись на розгляд справ на чужій території, із всіма з цього випливаючи ми наслідками. Тому, сьогодні питання стоїть не про судовий контроль взагалі, а більше про його характер. На перший план виходить задача визначення та законодавчого закріплення оптимального рівня судового контролю за арбітражним розглядом з боку держави. Як влучно було неодноразово зазначено Т.Н. Нешатаєвою, для ефективної спільної роботи державних та третейських судів життєво важливим є механізм контролю за дотриманням прав сторін у третейському розгляді справ, який дозволить врахувати приватні та публічні інтереси. І таким механізмом, на її думку, повинен стати обмежений контроль державних судів, що означає їх право за заявою сторони розглянути та винести рішення про принципові питання третейського розгляду, зачіпаючи вихідні положення права на захист громадянських прав [2, с. 24].

Встановлення судового контролю здійснюється законодавцем різними способами. Першим серед яких є закріплення кола арбітрабельних справ, тобто, категорій справ, результати розгляду яких будуть визнаватись державою на своїй території. Це свого роду превентивний контроль, який обмежує діяльність недержавних юрисдикційних органів в публічно значущих сферах. Сторони вправі передавати й інші спори до арбітражу, окрім визначених законодавцем, але рішення по ним не будуть мати юридичної сили у відповідній державі, що не виключає можливості визнання таких рішень в іншій державі. При встановленні такого контролю, першими категоріями оцінки арбітрабельності спорів є публічний інтерес та публічний порядок. Сьогодні за кордоном, в доктрині міжнародного комерційного арбітражу, широко розглядається проблема допустимості розгляду третейськими судами спорів у сфері конкуренції, регулювання ринків цінних паперів та патентного права. Потреби суб'єктів господарювання, ускладнені іноземним елементом, постійно вимагають розширення сфери арбітрабельності спорів за рахунок включення до неї спорів, що межують із публічним порядком. Враховуючи вищесказане, можна дійти висновку про існування залежності між суспільною значимістю певних категорій спорів та рівнем державного контролю арбітражних рішень, що виносяться по таких спорах. Як наслідок, існує необхідність диференціювання підходів до порядку, обсягу та характеру реалізації контролюючої функції.

Другим способом встановлення законодавцем рівня судового контролю є нормативне закріплення умов та порядку включення в правопорядок актів міжнародного комерційного арбітражу, у тому числі через визначення характеру, обсягу і порядку перевірки рішення, встановлення підстав для його відміни або відмови у визнанні та примусовому виконанні. Е. В. Брунцева виділяє декілька моделей судового контролю за арбітражним рішенням, що існують у світовій практиці: (1) перевірка рішення по суті в його класичному розумінні (на предмет правильного застосування матеріального і процесуального права і встановлення фактів, що мають істотне значення для справи, а також наявності процесуальних порушень), тобто фактичне оскарження рішення; (2) перевірка рішення на предмет наявності у складу суду компетенції й істотних процесуальних порушень, допущених при розгляді спору; (3) відсутність будь якої судової перевірки. Крім того, існують країни в яких діють змішані моделі [3, с. 225]. До таких країн традиційно відносять Англію та Швейцарію. Так, наприклад, в Англії суди мають право в апеляційному порядку перевіряти арбітражне рішення з питань права у випадках, якщо сторони власною угодою (у письмовій формі) не виключили таку можливість [4, с. 33]. Закон України "Про міжнародний комерційний арбітраж" такої можливості для сторін не передбачає.

Законодавство Бельгії та Швеції передбачає, що у випадку коли місцем арбітражного розгляду є вищевказані країни, але сторони спору є нерезидентами цих країн, сторони мають право відмовитись від права на звернення за судовим переглядом арбітражних рішень, що на перший погляд робить ці юрисдикції привабливими, як місце арбітражного розгляду спорів. Дуже показовим є досвід Бельгії, в арбітражному законодавстві якої мали місце неодноразові зміни щодо регулювання даного питання. Спочатку бельгійський закон передбачав відсутність судового перегляду арбітражних рішень, винесених на території Бельгії, щодо сторін які не мають зв'язків із Бельгією. Однак, сторони почали уникати Бельгію як місце арбітражного розгляду. Результатом став перегляд законодавства у 1998 році задля того, щоб дозволити сторонам звертатись за допомогою до судів, крім випадків коли вони відмовились від такої допомоги. Це дало підстави юристам, зокрема Вільяму В. Парку (William W. Park), оцінити таке законодавство як "експеримент по обов'язковому "не перегляду" арбітражних рішень Бельгії, що не вдався" [5, с. 1267]. Швейцарія також дозволяє нерезидентам, місцем арбітражного розгляду спору яких є Швейцарія, обирати незастосування норм про перегляд до арбітражного рішення, як з усіх підстав передбачених законодавством, так і вибірково [6, с. 59]. Але як свідчить судова практика, таке законодавство є виключенням, так як сторони побоюються обмежувати власне право на перегляд арбітражних рішень та обирати таку автономію. Тому у більшості країн світу арбітражне законодавство передбачає обмежений судовий контроль та обмежені підстави для скасування рішення, які головним чином зводяться до серйозних процесуальних порушень та перевищення арбітрами своєї компетенції. За законодавством цих країн суд перевіряє арбітражні рішення лише за обмеженим, закритим колом питань, які зводяться до того, чи була між сторонами укладена дійсна арбітражна угода, чи підпадає предмет спору під дію арбітражної угоди і чи діяли арбітри, вирішуючи спір, у порядку, передбаченому угодою сторін. І якщо арбітражне рішення не порушує публічний порядок такої країни, національний суд обмежує свою роль підтвердженням того, що рішення було винесене з дотриманням

основоположних процесуальних правил і в межах компетенції арбітрів [3, с. 226].

Наведена Е. В. Брунцевою класифікація відображає обсяг державного контролю арбітражних рішень по суті. Однак, рівень контролю ще визначається й порядком його здійснення. У світовій практиці при побудові системи контролю за арбітражними рішеннями застосовуються дві політики: справедливості та остаточності [7, с. 8]. В контексті "політики справедливості", при розгляді справи юрисдикційним органом (арбітражем), повинно бути винесене справедливе остаточне рішення, незалежно від витрат держави і сторін спору та тривалості розгляду спору. Під дотриманням "політики остаточності", мається на увазі встановлення меж розгляду справи по суті та здійснення перевірок та переглядів усіх видів. На сьогоднішній день все більше держав, в тому числі Україна, схиляються до "остаточності", обмежуючи кількість перевірок. Наприклад, статті 34 та 36 Закону України "Про міжнародний комерційний арбітраж", містять вичерпний перелік підстав для оспорування та відмови у визнанні та виконанні арбітражного рішення.

Також, багато залежить і від етапу на якому здійснюється контроль законодавцем. Контроль може мати превентивний характер, і в цьому випадку він реалізується в процесі арбітражного розгляду (контроль компетенції арбітражу). В інших випадках, контроль звертається на винесене у підсумку рішення. У світовій практиці склались механізми первинного та подальшого (вторинного) судового контролю арбітражних рішень. Первинний контроль – це всі процедури, пов'язані з перевіркою (оскарженням) та оспоруванням рішення на вимогу сторони, що прогнала спір. Характер первинного судового контролю визначається обраною законодавцем концепцією арбітражу. Подальший (вторинний) судовий контроль здійснюється в рамках процедури визнання та приведення до виконання арбітражного рішення. Суди від імені держави вирішують питання про включення арбітражного рішення до правопорядку, перевіряючи його на відповідність мінімальним стандартам юрисдикційної діяльності (належні сторони, рівне до них відношення, змагальність процедури, волевиявлення на підпорядкування юрисдикції). В межах запропонованої схеми рівень судового контролю зростає від мінімального, і як наслідок, потенційно незастосовного за наявності угоди сторін, на етапі судового розгляду, до максимального (який застосовується обов'язково) на етапі визнання та приведення до виконання арбітражного рішення [8, с. 27 і далі].

В Україні на сьогоднішній день існує подвійний контроль за арбітражними рішеннями, які перевіряються по одним і тим же підставам в межах двох різних процедур. Тобто, в межах оспорування рішення міжнародного комерційного арбітражу, а також в межах примусового виконання такого рішення. Як зазначають деякі вчені, наприклад О. Ю. Скворцов, наявність подвійного контролю свідчить, по-перше, про надмірне правове регулювання у даній галузі, про порушення принципу процесуальної економії; по-друге, про гіпотетичну можливість конкуренції судових актів; по-третє, про порушення принципу *res judicata*, який ґрунтується на визнанні того, що один раз вирішена справа не може розглядатись знову з тих же підстав (за виключенням перегляду судового акту в порядку оскарження та нагляду) [9, с. 550]. Усі наведені обставини обтяжують сучасну модель українського арбітражного судочинства, роблять її менш ефективною та дозволяють робити висновки про можливі проблеми в сфері арбітражного розгляду. Деякі російські вчені, враховуючи досвід Російської Федерації, пропонують вирішити дану проблему шляхом

виключення можливості подвійного контролю з боку державних судів за рішеннями арбітражу, а саме, одного із механізмів контролю – механізму оспорування арбітражного рішення [10, с. 111]. Так, М.А. Попов обґрунтовує позицію, що інститут оспорування арбітражних рішень дублює контроль з боку уповноважених судів на етапі видачі виконавчого листа і тому є зайвим [11, с. 19]. З іншого боку, С. Ж. Соколових розглядаючи нормативно закріплену можливість звернення сторони третейського розгляду з клопотанням про скасування рішення до компетентних судів, приходять до протилежних висновків про те, що дана форма захисту є найважливішою правовою гарантією дотримання прав і законних інтересів підприємств і організацій, які звернулися за вирішенням цивільно-правового спору до третейської форми захисту [12, с. 24].

Вчені інших країн також не мають єдиної позиції з питання що розглядається. Наприклад, Р. Бринер зазначає, що "враховуючи завантаженість судів, будь яка міра, що зменшує їх втручання у діяльність арбітражів, повинна сприйматись добре. Дійсно, є неоправданим, щоб судовий контроль здійснювався в місці винесення арбітражних рішень, а не в місці їх виконання" [13, с. 16]. На думку У. Парка, навпаки, "мудрість вимагає того, щоб держава, у якій було винесене рішення, здійснювала контроль за дотриманням стандартів справедливого розгляду й інтересів третіх осіб. Оскільки у відповідності до Нью-Йоркської конвенції 1958 року презюмується дійсність іноземних арбітражних рішень, справедливим була б їх відміна у місці отримання, у разі невідповідності вказаним вимогам арбітражного розгляду. Сторона, що прогнала, не повинна бути зобов'язаною доводити такі факти як, наприклад, корупція арбітрів в судах кожної держави, де запрошується визнання та примусове приведення до виконання рішення. Також, арбітражне рішення не повинне вигравати від презумпції дійсності, що встановлена Нью-Йоркською конвенцією, у випадку коли існують суттєві розбіжності між тим як арбітр вирішив спір та тим як учасники спору уповноважили його це зробити" [14, с. 21].

У зв'язку з цим, необхідно зазначити наступне. Перш за все, при встановленні рівня контролю, необхідно зберегти баланс процесуальних можливостей сторін арбітражного розгляду в частині перевірки підсумкового документу. Очевидним є той факт, що клопотання про скасування арбітражного рішення (як механізм контролю) ініціюється стороною що прогнала (заявником, відповідачем), а заява про визнання та виконання рішення – стороною що виграла. Як справедливо зазначає І.М. Стрелов, метою запровадження інституту оскарження є не посилення контролю за рішенням "внутрішніх" третейських судів, а забезпечення рівності сторін третейського розгляду, у тому числі шляхом встановлення балансу між процедурами відміни та примусового виконання [15, с. 111]. Таким чином, виключення однієї із процедур (наприклад, оспорування) призведе до спотворення цієї системи, поставить сторону що прогнала в такі умови, в яких вона не зможе застосувати механізм судового контролю за "дефектним" арбітражним рішенням. Наслідком цього стане суттєве підвищення юрисдикційних ризиків сторін. На думку професора П. Сандерса, контроль за арбітражним рішенням, що здійснюється судом в рамках процедури його відміни, не може бути виключеним. Таке виключення фактично стало б порушенням публічного порядку, крім випадків, коли застосоване арбітражне законодавство прямо допускає таку можливість [8, с. 346]. Наведена теза не відноситься до угоди про виключення контролю, згідно якої сторони спору беруть на себе зобов'язання

виконати рішення без його перевірки у державному суді. Наявність первинного судового контролю відповідає також і принципу процесуальної економії. Як вже зазначалось, більш доцільним буде перевіряти арбітражне рішення у місці його винесення, ніж кожен раз ставити це питання при видачі екекватури, що особливо помітно проявляється по відношенню до рішень міжнародних комерційних арбітражів, які потенційно виконуються у більшості іноземних країн. Останнім, та найбільш вагомим аргументом є світова практика застосування двох механізмів перевірки.

Рівень судового контролю не може, та не повинен, залишатись статичним. Він постійно підвладний змінам, і в цьому є як позитивні так і негативні наслідки. Однак відсутність стабільності не зможе переважити позитивні наслідки, похідні від можливості оптимальним шляхом налагодити увесь механізм державного контролю за рішенням міжнародних комерційних арбітражів на балансі інтересів держави, арбітражів та учасників господарських відносин, на балансі, який склався у конкретній державі, на конкретному етапі її розвитку. З цих причин, право на зміну рівня державного контролю було надано законодавцем судам та сторонам спору.

Корегування рівня державного контролю здійснюється судами шляхом тлумачення законодавства про арбітрабельність, та шляхом застосування норм інституту публічного порядку. Яскравим прикладом реалізації першого підходу є фактичне закріплення в Рекомендаціях Президії Вищого господарського суду України № 04-5/14 від 28 грудня 2007 року та Постанові Пленуму Верховного суду України № 13 від 24 жовтня 2008 року заборони Учасникам господарських товариств, незалежно від суб'єктного складу акціонерів, підпорядковувати розгляд корпоративних спорів, пов'язаних з діяльністю господарських товариств, які зареєстровано в Україні, зокрема, таких, що випливають з корпоративного управління, міжнародним комерційним арбітражним судам. Пізніше дана позиція отримала закріплення на законодавчому рівні, а саме Закон України № 1076-VI "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності третейських судів та виконання рішень третейських судів" від 5 березня 2009 року, який набрав чинності 31 березня 2009 року, обмежив право сторін звертатись до арбітражних та третейських судів для вирішення корпоративних спорів. Натомість, Законом встановлено, що такі спори підлягають розгляду виключно господарськими судами України. Зокрема, вказаний Закон вносить зміни до частини 2 статті 12 Господарського процесуального кодексу України, якою передбачено, що сторони підвідомчого господарським судам спору не можуть передавати на вирішення третейського суду (арбітражу) справи, що виникають з корпоративних відносин у спорах між господарським товариством та його учасником (засновником, акціонером), у тому числі учасником, який вибув, а також між учасниками (засновниками, акціонерами) господарських товариств, що пов'язані із створенням, діяльністю, управлінням або припиненням діяльності їхнього товариства. Наразі, всі вказані категорії справ повинні передаватись на розгляд до господарських судів України. До прийняття вказаного Закону, обмеження, встановлені частиною 2 статті 12 Господарського процесуального кодексу України, стосувались лише спорів про визнання недійсними актів, а також спорів, що виникають при укладанні, зміні, розірванні та виконанні господарських договорів, пов'язаних із задоволенням державних потреб. Заборона на вирішення цих спорів в арбітражі залишається чинною [16].

Необхідно зазначити, що реалізований державними судами підхід був запропонований ще у 2001 році. Б.Р. Карабельніков відмічав, що в цілому необхідно віднести до категорії неарбітрабельних спори, предмет яких пов'язаний із законодавством про цінні папери та про права на нерухоме майно. На думку даного вченого, цей факт витікає із приписів відповідного національного законодавства будь якої держави про дотримання відповідних публічно-правових механізмів, що охоплюють процедуру обліку та реєстрації прав на цінні папери та нерухоме майно. Арбітри, як вважає Б. Р. Карабельніков, в силу свого "недержавного" статусу не можуть мати рівного з державними судами доступу до даних про цінні папери та нерухомість, та давати обов'язкові до виконання приписи органам, які здійснюють облік відповідних прав [17, с. 191].

Таким чином, сьогодні вже зрозуміла позиція яку зайняли суди в ході тлумачення норм законодавства. Можливості вплинути на неї за допомогою будь яких аргументів є безперспективними, адже дана позиція була пізніше, як свідчить прийнятий Верховною Радою України Закон, підтримана та закріплена на законодавчому рівні. У той же час, міг бути прийнятий й інший варіант.

Найбільший потенціал зміни рівня контролю має практика застосування захисного механізму правової системи – застосування норм інституту публічного порядку (основоположні принципи українського права). Варто відзначити, що в Україні під публічним порядком, у контексті статті V Нью-Йоркської конвенції, розуміється правопорядок держави, визначальні принципи і засади, які становлять основу існуючого в ній ладу (стосуються її незалежності, цілісності, самостійності і недоторкваності, основних конституційних прав, свобод, гарантій тощо). Таке поняття було визначено у постанові Пленуму Верховного Суду України від 24 грудня 1999 року № 12 "Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України". А оскільки визнання тих чи інших обставин у якості порушення публічного порядку України здійснюється державними судами, з власною ініціативою ех офіціо у ході розгляду справи, підстави для відмови (відмови у визнанні та приведенні до виконання) арбітражного рішення можна вважати регулятором обсягу судового контролю, орієнтованого на досягнення оптимального рівня у конкретних історичних умовах. Яскравим прикладом наведених висновків є пункт 6.3 Рекомендації Президії Вищого господарського суду України № 04-5/14 від 28 грудня 2007 року, який передбачає наступне. Згідно з частиною другою статті 215 Цивільного Кодексу України, визнання судом недійсним правочину, нікчемність якого встановлена законом, не вимагається. Такий недійсний правочин не створює юридичних наслідків, крім тих, що пов'язані з його недійсністю. Виходячи з наведеного, угода (правочин) щодо підпорядкування відносин з корпоративного управління господарського товариства, зареєстрованого в Україні, нормам іноземного права, є нікчемною і не підлягає примусовому виконанню. Така угода не може бути виконана примусово, в тому числі на підставі рішення міжнародного комерційного арбітражного суду як така, що порушує публічний порядок України.

Деякі можливості по регулюванню рівня судового контролю за арбітражним розглядом є й у сторін спору. Перш за все, вони можуть обмежити втручання держави на етапі формування складу арбітражу та визначення правил процедури, шляхом реалізації диспозитивних

норм законодавства. Також, як вже зазначалось вище, в низці держав сторони мають право своєю угодою виключити перевірку арбітражного рішення. Практично у всіх державах континентальної Європи сторони мають право власною угодою уповноважити арбітрів діяти у якості *amiable compositeurs* ("дружніх посередників"), у такому випадку останні, на власний розсуд, можуть не брати до уваги норми законодавства при вирішенні спорів, і можуть діяти так, якби була укладена угода що виключає контроль з боку держави. Угода що виключає контроль з боку держави – це англійський еквівалент застереження, який допускає призначення "дружніх посередників" [18, с. 257]. Саме в Англії вперше з'явилась угода про виключення контролю з боку держави (*exclusion agreement*), і тільки потім цей досвід був перейнятий іншими країнами системи загального права. В оригіналі вона була направлена на усунення можливості перевірки арбітражного рішення як по суті, в цілому, так і окремо, з питань застосування права. Пізніше, цей інститут проник у інші правові системи, які сприйняли приватноправову концепцію арбітражу (*civil law concept of arbitration*) і розповсюдили свою дію на механізм відміни арбітражного рішення [19, с. 30]. Зауважимо, що запозичення відбувалось усюди дуже обережно. Так, наприклад, до сих пір суди США притримуються сформульованої відповіді на питання, що були поставлені сторонами в справах *Chromalloy* та *Baker Marine*, а саме, правила про те, що сторони не можуть власною угодою обмежити право державного суду на відміну арбітражного рішення у випадках, коли буде виявлена одна із встановлених законодавством підстав для вказаної відміни [20, с. 569].

На сьогоднішній день у багатьох країнах дія угод про виключення значно розширилась і сторонам надано право повністю усувати перевірку арбітражного рішення по місцю його винесення в порядку відміни. Контроль з боку держави, у цьому випадку, можливий лише в межах процедури визнання та приведення арбітражного рішення до виконання. Однією з причин такої радикальної зміни режиму державного контролю, стало намагання держав максимально делокалізувати арбітраж, що здійснюється на їх території, і тим самим повернути іноземних підприємців для врегулювання спорів. Вказана практика не була повністю позитивною.

Як вже зазначалось, рівень судового контролю визначається встановленими підставами для відміни, відмови у визнанні та примусовому приведенні до виконання арбітражних рішень. Вельми цікавою для пошуку його оптимального значення є концепція, що дістала назви договірної підходу у встановленні меж судового втручання, про що вперше було зазначено Е. І. Носиревою [21, с. 39]. На її думку, встановлення обмеженого та вичерпного переліку підстав для відміни арбітражного рішення має два аспекти протиріччя. З одного боку, це важливо для визначення меж судового втручання у діяльність приватного "недержавного правосуддя". З іншого боку – це стримуючий фактор для більш широкого застосування цієї процедури, через можливі побоювання винесення арбітрами неправильних, але остаточних для сторін рішень. В зв'язку з цим, в американській літературі, до останнього часу, активно обговорюється питання про можливість надання сторонам права самим визначати у арбітражній угоді додаткові до закону підстави (наприклад порушення норм права або не-

обґрунтованість) для судового перегляду арбітражних рішень [22, с. 121].

На завершення відмітимо, що ефективність роботи системи, яка дозволяє державі контролювати акти юрисдикційних арбітражних судів, що включаються до правопорядку, є похідною від рівня такого контролю. Як недостатня так і надмірна увага держави, у якій була вирішена справа або ставиться питання про визнання та приведення до виконання арбітражного рішення, до результатів розгляду, може суттєво викривити арбітражний режим, позбавити сторін спору переваг арбітражної форми захисту прав і законних інтересів, суттєво знизити кількість спав що розглядається в арбітражах. Механізм корегування рівня контролю судами і сторонами, що спорять, доповнює законодавче регулювання, дозволяє віднайти та зафіксувати оптимальний, з точки зору конкретної держави на певному етапі її розвитку, режим контролю за арбітражними рішеннями.

1. Зайцев Р. В. Признание и приведение в исполнение в России иностранных судебных актов // Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук: 12.00.15 / Екатеринбург, 2005. – 25 с. 2. Нешатаева Т. Н., Старженецкий В. В.: Третейские и государственные суды. Проблема права на правосудие // Вестник ВАС РФ. 2000. №10. 3. Брунцева Е. В. Международный коммерческий арбитраж / учебное пособие для высших учебных заведений. – СПб.: Издательский дом "Сентябрь", 2001. – 368 с. 4. Частина 1, секції 69, Arbitration Act 1996 (of England) – 1996 CHAPTER 23 [17th June 1996] // http://www.jus.uio.no/lm//england.arbitration.act.1996/sisu_manifest.html.
5. The Specificity of International Arbitration: The Case for FAA Reform // William W. Park; Vanderbilt Journal of Transnational Law, Vol. 36, Number 4: October 2003. – 1475 с. // <http://law.vanderbilt.edu/publications/journal-of-transnational-law/archives/volume-36-number-4/index.aspx>.
6. Swiss Private International Law Act of 1987, гл. 12, статья 192 // <http://www.umbricht.ch/pdf/swissPIL.pdf>;
7. Reisman M. Systems of Control in International Adjudication and Arbitration: Breakdown and Repair. // Duke University Press, Durham, NC, 1992. – 178 с. 8. Sanders P. Quo Vadis Arbitration? // Sixty Years of Arbitration Practice. Hague, Kluwer Law International, 1999. – 451 с. 9. Свирцов О. Ю. Третейское разбирательство предпринимательских споров в России: проблемы, тенденции, перспективы. Волтерс Клувер., 2005. – 692 с. 10. Бакхауз Н. А. О проблеме "двойного контроля" за решением третейского суда // Третейский суд, №5, 2003. – с. 109 – 112. 11. Попов М. А. Теоретические и практические проблемы российской модели регулирования деятельности третейских судов: Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. СПб., 2002. – 24 с. 12. Соколовых С. Ж. Процессуальные гарантии субъективных прав сторон третейского разбирательства при разрешении экономических споров: Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук., Специальность: 12.00.15, Саратов, 2005. – 26 с. 13. Бриннер Р. Нью-Йоркская конвенция: философия и цели конвенции // Третейский суд. 2003. № 6. – с. 15-19. 14. W. Park The Lex Loci Arbitri and International Commercial Arbitration. International & Comparative Law Quarterly. Vol. 32. 1983 – с. 21-52. 15. Стрелов И. М. Взаимодействие арбитражных и третейских судов // Вестник ВАС РФ. 2005, №4.; 16. ст. 12 Господарського процесуального кодексу України, від 06.11.1991, № 1798-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 6, ст. 56, з наступними змінами і доповненнями (<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1798-12>). 17. Карабельников Б. Р. Признание и приведение в исполнение иностранных арбитражных решений / Научно-практический комментарий к Нью-Йоркской конвенции 1958 року. – М.: ЗАО "Юридический дом "Юстицинформ", 2001. – 368 с. 18. Mann F. A. Private arbitration and Public Policy. // Civil Justice quarterly (Andover, United Kingdom). 1985. – с. 257 – 267. 19. С. А. Курочкин: Судебный контроль за решениями третейских судов и международных коммерческих арбитражей: поиск оптимального уровня // Третейский суд №1 (55) 2008 – с. 23 – 31. 20. Christopher R. Drahozal, Commercial Arbitration: Cases and Problems. Matthew Bender & Company, 2002. – 634 с. 21. Носирева Е. И. Альтернативное разрешение гражданско-правовых споров в США. // Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора юридических наук., спец.: 12.00.15, Воронеж, 2001. – 65 с. 22. Носирева Е. И. Альтернативное разрешение споров в США. Издательский Дом "Городец", 2005. – 320 с.

Надійшла до редколегії 07.06.10

